

**VERKSAMHETSINRIKTNING
FÖR NATURBRUKSUTBILDNING
I JÖNKÖPINGS LÄN**

Bakgrund

Naturbruksutbildningarna i Jönköpings län bedrivs av Region Jönköpings län som huvudman. Utbildningarna organiseras och samordnas av länets 13 kommuner i ett samverkansområde. Förutsättningarna för samverkan regleras i ett samverkansavtal.

Ett reviderat samverkansavtal gäller från och med den 1 januari 2023. Under arbetet med revidering av avtalet har ett utredningsarbete och samråd med kommunerna genomförts. Utredningarna som genomförts har varit i form av omvärldsbevakning som belyst trender inom de gröna näringarna, men också utvärderande i form av rapporter av skolornas utveckling under den senaste avtalsperioden.

Utredningarna har presenterats för huvudman och länets kommuner, skriftligt och i föredragande form under samrådsmöten. Aktörerna inom samverkansområdet har utifrån detta lämnat inspel till verksamhetsinriktningar.

Samrådets slutsatser om verksamhetsinriktning för de kommande åren presenteras i denna bilaga till samverkansavtalet.

Underlag

De utredningar och rapporter som tagits fram i samband med revidering av samverkansavtalet är följande:

- Arbetsmarknadsutsikter och trender för den gröna näringen. En framtidsspaning av Hushållningssällskapet i Jönköpings län, framtagen på uppdrag av Region Jönköpings län.
- Nuläge och utvecklingsmöjligheter för naturbruksutbildningarna i Jönköpings län. Rapport framtagen på uppdrag av Region Jönköpings län.
- Kompetensbehov för de gröna näringarna i Jönköpings län. Branschanalys och intervjustudie framtagen på uppdrag av Region Jönköpings län.
- En skola på vetenskaplig grund. Samverkansförslag framtaget av Jönköping University och Region Jönköpings län.
- Vad händer efter studenten när det gäller arbete, företagande, studier och bostadsort, och vad tycker före detta naturbrukselever om sin gymnasietid? Enkät till avgångselever 2001, 2011 och 2016. Enkätundersökning genomförd av Region Jönköpings län.

Som underlag inför framtagandet av verksamhetsinriktningar finns också regionala styrdokument som exempelvis regionala utvecklingsstrategin, RUS, livsmedelsstrategin, skogsstrategin och trästrategin. Ett annat värdefullt underlag är sammanställning av inspel från seminarium med region- och kommunrepresentanter i januari och juni 2021. Som underlag

från internt håll har medarbetares synpunkter och tankar på framtida utveckling av verksamheterna använts, liksom enkätundersökning till nuvarande elever.

Verksamhetsinriktningar

På Tenhults naturbruksgymnasium finns gymnasieinriktningarna Lantbruk (25), Trädgård (10), Häst (32) och Djurvård (32). På Stora Segerstad naturbrukscentrum finns gymnasieinriktningarna Lantbruk (32), Lantbruk profil maskinmekaniker (16), Skog (24), Djurvård profil hund (24) och från hösten 2022 även Naturturism. Inom parentes anges antalet platser per årskurs. Båda skolorna har dessutom gymnasiesärskola med inriktningen skog, mark och djur, med 5 platser för Stora Segerstad respektive 8 platser för Tenhult Dessa gymnasieinriktningar och omfattning av dem bör gälla under avtalsperioden. Utöver gymnasieutbildningarna genomförs även vuxenutbildningar samt uppdragsutbildningar.

Gemensamt för båda skolorna och samtliga gymnasieutbildningar är att följande fyra inriktningar för verksamheterna ska gälla under avtalsperioden. Dessa ska ses som områden att fokusera på, och utveckla.

Hållbarhet

Skolorna ska under avtalsperioden utveckla sitt hållbarhetsarbete och sträva efter att ligga i framkant inom hållbarhet. Detta är prioriterat då det är inom

hållbarhetsområdet som de största samhällsutmaningarna ligger framöver, inte minst på klimatsidan. Inom de gröna näringarna sker en snabb utveckling och potentialen är stor att bidra med råvaror och teknik till klimatomställning. Skolorna utbildar morgondagens naturbrukare, och att dessa har kunskap om hållbarhet får stor påverkan på branschen under lång tid.

Livsmedelsproduktionen i hela landet och Europa behöver öka för att säkra tillgången till livsmedel i händelse av kris eller handelshinder. Skolorna ska under avtalsperioden utveckla sin potential som leverantör av livsmedel till offentlig verksamhet.

Fastigheter och stallar ska hålla hög standard för att säkerställa god djurvälstånd och bästa möjliga arbetsmiljö för personal och elever.

Det generella hållbarhetsarbetet, inte minst arbetet för att minska miljö- och klimatpåverkan från verksamheterna, ska vara strategiskt och präglas av långsiktighet.

Utbildning och pedagogik

Skolorna ska under avtalsperioden utveckla utbildningens koppling till forskning och vetenskap. Utbildningen på skolorna ska bedrivas på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet, där pedagogisk innovation utvecklas och där nya metoder och hjälpmedel prövas. Utveckling av det

ta område görs i samverkan med Högskolan för Lärande och Kommunikation på Jönköping University, men möjligheten finns att utveckla denna samverkan även med fler lärosäten.

Naturbruksutbildningens avgångselever ska ha en adekvat utbildning som motsvarar arbetsmarknadens behov. Antalet elever som uppnår högskolebehörighet och går vidare till eftergymnasiala studier ska öka under avtalsperioden.

Naturbruksutbildningen ska utveckla elevernas entreprenöriella förmågor, liksom den digitala och tekniska kompetensen.

Ett redan gott elevhälsoarbete utvecklas ytterligare, för att alla elever ska trivas, må bra och ges bästa möjliga förutsättningar att lyckas med sina studier.

Samverkan, innovation och utveckling

Det goda förtroendet i samverkan ska präglade avtalsperioden. Samarbetet mellan aktörerna från kommuner, organisationer, akademi, näringsliv och branschföreträdare ska utvecklas. Syftet ska vara dels information och återkoppling, men främst ett löpande gemensamt arbete för verksamhetsutveckling.

Näringsens delaktighet är en förutsättning för att skapa relevanta utbildningar, där lyhörddhet för branschbehov är utgångspunkten. Denna delaktighet utvecklas

bland annat genom Programråd och med det lokala näringslivet genom en aktiv APL-verksamhet.

Samverkan med leverantörer samt forskningscentra används som ett sätt att driva kunskapsutvecklingen framåt till både elevernas, personalens och branschernas förmån.

Naturbruksskolorna ska ytterligare utveckla sin roll som kompetenscentrum för de gröna näringarna. Skolorna kan exempelvis fungera som öppna testbäddar för innovation och utveckling där utvecklingsaktörer tillsammans med aktörer från gröna näringar kan realisera idéer och lösningar utifrån verkliga behov. Naturbruksskolorna ska ses som resurser i både det regionala utvecklingsarbetet, men även till enskilda kommuner.

Områden som digitalisering, automation, robotisering och AI utvecklas i snabb takt. Kompetens för att hantera den digitala och tekniska utvecklingen behövs, där elevers kunskap ska matcha utvecklingen inom de gröna näringarna. Det kan handla om nya odlingsmetoder, förändrad djurhållning eller skogsbruk enligt nya moderna metoder. Den snabba utvecklingen kräver löpande omvärldsbevakning, flexibilitet och god kunskap om branschens utveckling.

Attraktionskraft

Naturbruksutbildningen ska vara ett lockande gymnasieval, och bibehålla ett högt

söktryck. Mångfalden bland sökande ska breddas, för att öka andelen elever som inte har en bakgrund inom naturbruk. Det innebär att utbildningen attraherar elever med olika social och kulturell bakgrund, och där samtliga inriktningar lockar personer av olika kön.

Kommunikations- och marknadsföringsinsatser genomförs på ett effektivt och strategiskt sätt. Status och attraktionskraften för utbildningarna höjs, och de breda möjligheterna till attraktiva yrken och/eller vidare studier kommuniceras till identifierade målgrupper.

Uppföljning

I utvecklingsrådet för naturbruk träffas representanter från Region Jönköpings

län och länets 13 kommuner för att följa upp verksamheten och för att informera om och ha dialog om kommande utvecklingsåtgärder. Utvecklingsrådets uppdrag är att löpande följa och konkretisera intentionerna i verksamhetsinriktningarna. Rådet träffas fyra gånger per år, varav ett tillfälle är utökat med politisk representation från såväl region som kommuner.

Avslutning

Med detta dokument enas Region Jönköpings län och länets samtliga kommuner om inriktningen för naturbruksutbildningen i länet under avtalsperioden.